

ВЪВЕДЕНИЕ В ДАНЪЧНИЯ КОНТРОЛ

Разглеждането на особеностите на данъчното облагане и данъчния контрол по ДДС при сделки с недвижими имоти е невъзможно, без да са налице основни познания за системата на данъчно облагане и данъчен контрол в България. Тук е направен кратък преглед на данъчната система на Република България, на приходната администрация, същността и елементите на контролно-установителното производство, които са в основата на данъчния контрол по конкретните видове данъци.

По своята същност данъчният контрол е вид държавен контрол, който се осъществява от специално създадена за целта институция¹. *Данъчният контрол* в Република България се осъществява от органите на приходната администрация в структурата на Националната агенция по приходите (накратко НАП). Според мнението на проф. д.ик.н. Михаил Динев НАП е един от специализираните контролни органи, които упражняват единствено контролни функции, но в тясно специализирани области като данъчния контрол².

Според общоприетата дефиниция в теорията на данъчния контрол "*данъчният контрол* представлява съвкупност от подходи, способности и средства за изпълнение на контролни процедури при ревизия и проверка на данъчно задължени лица"³.

Честата промяна на данъчното законодателство, динамиката на икономическите взаимоотношения и най-общо наличието на несигурност сред участниците в стопанския оборот налагат по-

¹ Динев, М. Контрол в социалното управление. София, Тракия-М, 1999, с. 69.

² Динев, М. Контрол и регулиране в социалното управление. София, ИК – УНСС, 2015, с. 167.

³ Славков, Б. Данъчна система и данъчен контрол в Република България. София, Тракия-М, 2001, с. 174.

систематизиран подход по отношение на възприемането на данъчния контрол. Някои автори, като например Евстигнеев, Е. и Викторова, Н.⁴, смятат, че вече е възможно да се говори за данъчния мениджмънт като за научно направление, което се основава на конкретни способности за вземане на решения по управление на данъчните задължения. Според тези автори могат да се разглеждат основно два вида данъчен мениджмънт – държавен данъчен мениджмънт и корпоративен данъчен мениджмънт. Елементи на корпоративния данъчен мениджмънт са данъчното планиране и данъчният (вътрешен) контрол.

Данъчният контрол като елемент на **вътрешноконтролната** функция на предприятието най-често се характеризира с "проверка на степента на достоверност на счетоводната и данъчната отчетност на икономическия субект"⁵ и съответствието ѝ със законодателните разпоредби, правилното формиране на базата за облагане, избора на приложимата ставка и отражението на тази информация в отчетните документи, използвани за счетоводни и данъчни цели.

Според същата група автори⁶ системата на вътрешния данъчен контрол има следните направления:

- Данъчно администриране;
- Данъчно планиране и оптимизация;
- Данъчно консултиране;
- Управление на данъчните рискове.

Възможно ли е предприятията да управляват данъчния си риск? Може ли управлението на данъчния риск в предприятията

⁴ Евстигнеев, Е. Н., Н. Г. Викторова. Налоговый менеджмент и налоговое планирование в России. Москва, ИНФРА-М, 2012, с. 10.

⁵ Коллектив, под общата редакция на Ерохина, Л. И. Проблемы и перспективы функционирования системы внутреннего контроля налогообложения в управленческой инфраструктуре современного хозяйствующего субъекта. Москва, Форум, 2012, с. 15, 21.

⁶ Пак там.